

Usmernenia k vlastnému posúdeniu rizika a solventnosti

Usmernenia k vlastnému posúdeniu rizika a solventnosti

1. Úvod

- 1.1. Podľa článku 16 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1094/2010 z 24. novembra 2010, ktorým sa zriaďuje Európsky orgán dohľadu (ďalej len „nariadenie o orgáne EIOPA“)¹, orgán EIOPA vydáva tieto usmernenia určené orgánom dohľadu o tom, ako postupovať pri uplatňovaní smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES z 25. novembra 2009 o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (ďalej len „Solventnosť II“)².
- 1.2. Tieto usmernenia vychádzajú z článkov 41, 44, 45 a článku 246 Solventnosť II a z článkov 262 a 306 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) č. 2015/35 z 10. októbra 2014, ktorým sa dopĺňa smernica 2009/138/ES (ďalej len „delegované nariadenie Komisie 2015/35“)³.
- 1.3. Očakáva, že orgány dohľadu zabezpečia, aby podniky prijali prístup orientovaný na budúcnosť, pokiaľ ide o riziká, ktorým sú vystavené.
- 1.4. Tieto usmernenia sú zamerané na to, čo sa má týmto posúdením dosiahnuť, a nie na to, akým spôsobom sa má toto posúdenie realizovať. Keďže napríklad posúdenie celkových potrieb solventnosti predstavuje vlastný pohľad poisťovne alebo zaistovne na svoj rizikový profil, ako aj kapitál a ďalšie nástroje na riadenie, krytie alebo znižovanie týchto rizík, poisťovňa alebo zaistovňa by sa mala sama rozhodnúť, ako toto posúdenie vykoná vzhľadom na povahu, rozsah a zložitosť rizík obsiahnutých v jej činnostiach.
- 1.5. EIOPA uznáva a podporuje vývoj a dosiahnuté výsledky z globálneho hľadiska a na vnútroštátnej úrovni mimo Európskej únie v oblasti stanovenia noriem ORSA s výhľadom do budúcnosti.
- 1.6. Mimoriadne dôležité je, aby si správny orgán, riadiaci orgán alebo kontrolný orgán poisťovne alebo zaistovne uvedomoval všetky závažné riziká tejto poisťovne alebo zaistovne, bez ohľadu na to, či sa riziká zohľadňujú vo výpočte kapitálovej požiadavky na solventnosť a či sú kvantifikovateľné alebo nie. Veľmi dôležité je tiež to, aby tieto orgány zohrávali aktívnu úlohu pri vlastnom posúdení rizík orientovanom na budúcnosť, a to usmerňovaním procesov a kritickým hodnotením výsledkov.
- 1.7. Ak skupina chce požiadať o vykonanie vlastného posúdenia rizika a solventnosti (ORSA) podľa článku 245 ods. 4 tretieho pododseku Solventnosť II, vyžaduje si to vysokú úroveň konzistentnosti v rámci skupiny.
- 1.8. Usmernenia sa uplatňujú na jednotlivé poisťovne a zaistovne a tiež na úrovni skupiny. Usmernenia tiež riešia otázky týkajúce sa špecifik skupiny pre vlastné posúdenie rizík orientované na budúcnosť, a to najmä vzhľadom na osobitné riziká skupiny alebo riziká, ktoré by mohli byť menej relevantné na individuálnej úrovni než na úrovni skupiny.

¹ Ú. v. EÚ L 331, 15.12.2010, s. 48 – 83.

² Ú. v. EÚ L 335, 17.12.2009, s. 1 – 155.

³ Ú. v. EÚ L 12, 17.1.2015, s. 1.

- 1.9. Príslušné usmernenia pre jednotlivé podniky sa uplatňujú *mutatis mutandis* aj na úrovni skupiny v rámci posúdenia vlastných rizík orientovaného na budúcnosť. Okrem toho musia skupiny zohľadniť aj usmernenia špecifické pre skupinu.
- 1.10. Na účely týchto usmernení boli definované nasledovné pojmy:
- „úroveň skupiny“: znamená súdržný hospodársky subjekt (holistický prístup) skladajúci sa zo všetkých subjektov v skupine, ako je uvedené v usmerneniach k systému správy a riadenia,
 - „ORSA“: znamená vlastné posúdenie rizík orientované na budúcnosť vykonávané na úrovni skupiny a
 - „jednotný dokument ORSA“ je jednotný dokument (správa ORSA pre orgány dohľadu), ktorý sa vzťahuje na posúdenie ORSA vykonané na úrovni skupiny a na úrovni niektorých dcérskych spoločností v skupine k rovnakému referenčnému dátumu a obdobiu, ktoré sú predmetom schválenia orgánmi dohľadu, ako sa uvádza v článku 246 ods. 4 treťom pododseku Solventnosť II.
- 1.11. Ak pojmy nie sú vymedzené v týchto usmerneniach, majú význam vymedzený v právnych aktoch uvedených v úvode.
- 1.12. Tieto usmernenia nadobúdajú účinnosť od 1. januára 2016.

Usmernenie č. 1 – Všeobecný prístup

- 1.13. Poistovňa alebo zaistovňa by mala vypracovať pre ORSA svoje vlastné procesy vrátane zodpovedajúcich a primeraných techník, ktoré budú prispôbované jej organizačnej štruktúre a systému riadenia rizík, pričom sa zohľadní povaha, rozsah a zložitosť rizík obsiahnutých v jej činnostiach.

Usmernenie č. 2– Úloha AMSB

- 1.14. AMSB by sa mal aktívne zúčastňovať na ORSA vrátane riadenia, spôsobu vykonávania posúdenia a kritického hodnotenia výsledkov.

Usmernenie č. 3 – Dokumentácia

- 1.15. Poistovňa alebo zaistovňa by mala mať minimálne nasledujúcu dokumentáciu o ORSA:
- a) koncepciu ORSA,
 - b) záznam o každom ORSA,
 - c) internú správu o každom ORSA,
 - d) správu pre orgán dohľadu o ORSA.

Usmernenie č. 4 – Konceptia ORSA

1.16. AMSB podniku by mal schváliť koncepciu ORSA. Koncepcia by mala obsahovať minimálne:

- a) opis procesov a postupov zavedených na vykonávanie vlastného posúdenia rizík orientovaného na budúcnosť;
- b) zváženie prepojenia medzi rizikovým profilom, schválenými limitmi tolerancie rizika a celkovými potrebami solventnosti;
- c) metódy a metodiky, vrátane informácie o:
 - i) tom, ako a ako často sa majú vykonávať záťažové testy, analýzy citlivosti, reverzné stresové testy alebo iné relevantné analýzy,
 - ii) normách kvality údajov,
 - iii) frekvencii samotného posúdenia a odôvodnenia jeho primeranosti pri zohľadnení rizikového profilu poisťovne alebo zaistovne a volatility jeho celkových potrieb solventnosti vo vzťahu ku kapitálovej pozícii, a
 - iv) časovom rozvrhu vykonania vlastného posúdenia rizika orientovaného na budúcnosť a okolností, ktoré by vyžadovali potrebu vykonania vlastného posúdenia rizika orientovaného na budúcnosť mimo pravidelných časových plánov.

Usmernenie č. 5 – Záznam o každom ORSA

1.17. Poisťovňa alebo zaistovňa by mala doložiť a dokumentovať každé posudzovanie ORSA a ich výsledky.

Usmernenie č. 6 – Interná správa o ORSA

1.18. Poisťovňa alebo zaistovňa po schválení procesu a výsledkov kontrolným orgánom (AMSB) by mala oznámiť všetkým príslušným zamestnancom aspoň výsledky a závery týkajúce sa ORSA.

Usmernenie č. 7 – Posúdenie celkových potrieb solventnosti

1.19. Podnik má poskytnúť kvantifikáciu kapitálových potrieb a opis iných prostriedkov potrebných na riešenie všetkých významných rizík bez ohľadu na to, či sú riziká kvantifikovateľné alebo nie.

1.20. V prípade potreby by mala poisťovňa alebo zaistovňa podporiť identifikované materiálne riziká dostatočný rozsah záťažových testov alebo analýzy scenárov, čím sa poskytne dostatočná báza na posúdenie celkových potrieb solventnosti.

Usmernenie č. 8 – Posúdenie celkových potrieb solventnosti orientované na budúcnosť

1.21. Podnik by mal zabezpečiť, aby sa posudzovanie celkových potrieb solventnosti uskutočňovalo s výhľadom do budúcnosti, a to buď v alebo výhľad, ak je to vhodné.

Usmernenie č. 9 – Ocenenie a uznanie celkových potrieb solventnosti

1.22. Podnik, ktorý pri posudzovaní svojich celkových potrieb solventnosti používa na uznanie a oceňovanie bázu odlišnú od smernice Solventnosť II, by mal vysvetliť, ako sa týmto používaním odlišnej bázy uznania a oceňovania zabezpečí lepšie zohľadnenie osobitného rizikového profilu, schválených limitov tolerancie rizika a obchodnej stratégie poisťovne alebo zaistovne, pričom sa dodrží požiadavka na riadne a obozretné riadenie podnikania.

1.23. Poisťovňa alebo zaistovňa by mala kvantitatívne odhadnúť vplyv použitia odlišnej bázy uznania a oceňovania na posúdenie celkových potrieb solventnosti, ak báza uznania a oceňovania, ktorá je odlišná od smernice Solventnosť II, bola použitá na posúdenie celkových potrieb solventnosti.

Usmernenie č. 10 - Trvalé dodržiavanie regulačných kapitálových požiadaviek

1.24. Podnik má analyzovať, či priebežne spĺňa regulačné kapitálové požiadavky Solventnosť II a súčasťou tohto posúdenia má byť zahrnutie aspoň:

- a) možné budúce materiálne zmeny v rizikovom profile,
- b) kvantita a kvalita vlastných zdrojov počas celého obdobia obchodného plánovania,
- c) skladbu vlastných zdrojov v jednotlivých triedach, a ako sa toto zloženie môže zmeniť v dôsledku termínov umorovania, splatenia a splatnosti počas obdobia obchodného plánovania.

Usmernenie č. 11– Trvalé dodržiavanie technických rezerv

1.25. Podnik má vyžadovať poisťno-matematickú funkciu podniku na:

- a) poskytnutie vstupu ohľadne toho, či podnik priebežne spĺňa požiadavky na výpočet technických rezerv,
- b) identifikovanie možných rizík vyplývajúcich z neistoty spojenej s týmto výpočtom.

Usmernenie č. 12 – Odchýlky od predpokladov výpočtu kapitálovej požiadavky na solventnosť

1.26. Poisťovňa alebo zaistovňa by mala posúdiť, či sa rizikový profil odchyľuje od predpokladov výpočtu kapitálovej požiadavky na solventnosť podľa smernice SCR a či sú tieto odchýlky významné. Poisťovňa alebo zaistovňa môže ako prvý krok vykonať kvalitatívnu analýzu, a ak táto analýza indikuje, že odchýlka nie je významná, kvantitatívne posúdenie sa nevyžaduje.

Usmernenie č. 13 – Prepojenie na proces strategického riadenia a rozhodovací rámec

1.27. Poistovňa alebo zaistovňa by mala prijať výsledky ORSA skupiny a poznatky získané počas procesu tohto posudzovania zohľadniť minimálne v týchto oblastiach:

- a) riadenie kapitálu,
- b) obchodné plánovanie,
- c) vývoj a návrh produktov.

Usmernenie č. 14 – Frekvencia

1.28. Poistovňa alebo zaistovňa by mala vykonávať ORSA minimálne raz ročne.

Usmernenie č. 15 – Rozsah ORSA skupiny

1.29. Poistovňa alebo zaistovňa s účasťou, holdingová poistovňa alebo zmiešaná finančná holdingová spoločnosť má navrhnúť ORSA skupiny tak, aby sa v ňom premietla štruktúra skupiny a jej rizikový profil. V ORSA skupiny majú byť zahrnuté významné riziká pochádzajúce zo všetkých subjektov, ktoré sú súčasťou skupiny.

Usmernenie č. 16 – Oznamovanie orgánom dohľadu

1.30. Poistovňa alebo zaistovňa s účasťou, holdingová poistovňa alebo zmiešaná finančná holdingová spoločnosť má poslať orgánu dohľadu nad skupinou správu ORSA o dohľade nad skupinou. Dokument zaslaný orgánu dohľadu nad skupinou s výsledkom ORSA skupiny má byť vypracovaný v rovnakom jazyku ako pravidelné predkladanie informácií skupiny orgánom dohľadu.

1.31. Ak bol vypracovaný jednotný dokument ORSA, poistovňa alebo zaistovňa s účasťou, holdingová poistovňa alebo zmiešaná finančná holdingová spoločnosť majú zaistiť, že ak o to požiada člen alebo nový člen kolégia, žiadajúcemu členovi sa včas poskytne preklad tých informácií z ORSA, ktoré sa týkajú prepojeného podniku, do úradného jazyka daného členského štátu.

Usmernenie č. 17 – Špecifiká skupiny v oblasti celkových potrieb solventnosti

1.32. Zúčastnená poistovňa alebo zaistovňa, holdingová poistovňa alebo zmiešaná finančná holdingová spoločnosť by mala náležite posúdiť vplyv všetkých osobitných rizík skupiny a vzájomných závislostí týchto rizík v rámci skupiny a vzájomné závislosti týchto rizík na celkovú potrebu solventnosti. Mali by sa zohľadniť špecifiká skupiny a skutočnosť, že niektoré riziká sa môžu na úrovni skupiny zvyšovať.

1.33. V súlade s usmernením č. 5 o zázname každého ORSA má poistovňa alebo zaistovňa s účasťou, holdingová poistovňa alebo zmiešaná finančná holdingová spoločnosť zahrnúť do skupinového ORSA aspoň opis toho, ako boli na účel posúdenia celkových potrieb solventnosti zohľadnené tieto faktory:

- a) identifikácia možných kapitálových zdrojov v rámci skupiny a identifikácia možných potrieb dodatočného kapitálu,
- b) posúdenie dostupnosti, prevoditeľnosti alebo zastupiteľnosti kapitálu,
- c) informácie o všetkých plánovaných prevodoch kapitálu v rámci skupiny, ktoré môžu mať významný vplyv na ktorýkoľvek subjekt skupiny, a o ich dôsledkoch,
- d) zosúladenie jednotlivých stratégií so stratégiami zavedenými na úrovni skupiny,
- e) osobitné riziká, ktorým môže byť skupina vystavená.

Usmernenie č. 18 – Špecifiká skupiny v oblasti priebežného dodržiavania regulátorých kapitálových požiadaviek

1.34. V súlade s usmernením č. 5 o zázname každého ORSA má poisťovňa alebo zaistovňa s účasťou, holdingová poisťovňa alebo zmiešaná finančná holdingová spoločnosť zahrnúť do ORSA skupiny aspoň opis toho, ako boli na účel posúdenia priebežného dodržiavania regulátorých požiadaviek zohľadnené tieto faktory:

- a) identifikácia pôvodu dodatočných vlastných zdrojov skupiny a či existuje potreba dodatočných vlastných zdrojov,
- b) posúdenie dostupnosti, prenosnosti alebo vymeniteľnosti vlastných zdrojov,
- c) informácia o všetkých plánovaných prevodoch vlastných zdrojov v rámci skupiny, ktoré by mohli mať materiálny vplyv na ktorúkoľvek entitu skupiny, a ich dôsledkov,
- d) zosúladenie jednotlivých stratégií so stratégiami zavedenými na úrovni skupiny,
- e) osobitné riziká, ktorým môže byť skupina vystavená.

Usmernenie č. 19– Osobitné požiadavky ORSA skupiny

1.35. V prípade žiadosti o vykonanie ORSA podľa článku 246 ods. 4 tretieho pododseku Solventnosť II, poisťovňa alebo zaistovňa s účasťou, holdingová poisťovňa alebo zmiešaná finančná holdingová spoločnosť má poskytnúť orgánu dohľadu nad skupinou:

- a) zoznam podnikov, ktorých jednotlivé posúdenia vyžadované podľa článku 45 Solventnosť II sú zahrnuté v jednotnom dokumente ORSA vrátane dôvodu prijatého rozhodnutia,
- b) opis toho, ako sú na úrovni týchto podnikov splnené požiadavky na správu a najmä, ako sú správne, riadiace alebo dozorné orgány (AMSB) dcérskych spoločností zapojené do procesu posúdenia a schvaľovania výsledku,
- c) opis toho, ako je organizovaný jednotný dokument ORSA tak, aby umožnil orgánu dohľadu nad skupinou oddeliť jednotlivé hodnotenia pre iné orgány dohľadu v kolégiu,

- d) ak je to potrebné, osobitné uvedenie požadovaných prekladov s osobitnou pozornosťou venovanou načasovaniu a obsahu.

Usmernenie č. 20– Integrácia prepojených poisťovní a zaistovní tretích krajín

1.36. Pri posúdení celkových potrieb solventnosti skupiny má poisťovňa alebo zaistovňa s účasťou, holdingová poisťovňa alebo zmiešaná finančná holdingová spoločnosť zahrnúť riziká činnosti v tretích krajinách jednotným spôsobom tak, ako ich uvádza v prípade činností v Európskom hospodárskom priestore a osobitnú pozornosť venovať prevoditeľnosti a zastupiteľnosti kapitálu.

Dodržiavanie a pravidlá oznamovania

1.37. Tento dokument obsahuje usmernenia vydané podľa článku 16 nariadenia o EIOPA. V súlade s článkom 16 ods. 3 nariadenia o orgáne EIOPA musia príslušné orgány a finančné inštitúcie vynaložiť všetko úsilie na dodržanie usmernení a odporúčaní.

1.38. Príslušné orgány, ktoré dodržiajú alebo majú v úmysle dodržať tieto usmernenia, ich majú vhodným spôsobom začleniť do svojho regulačného rámca alebo do rámca dohľadu.

1.39. Príslušné orgány do dvoch mesiacov od vydania preložených znení potvrdia orgánu EIOPA, či dodržiajú alebo majú v úmysle dodržať tieto usmernenia, a uvedú dôvody v prípade ich nedodržania.

1.40. V prípade neposkytnutia odpovede do tohto termínu sa príslušné orgány budú považovať za orgány, ktoré nedodržiajú povinnosť informovať, a táto skutočnosť bude zverejnená.

Záverečné ustanovenie o preskúmaniach

1.41. Tieto usmernenia preskúma orgán EIOPA.